

Dalton Dokkum®

PTA 2020 – 2022 VMBO-TL

28 september 2020
S. Saakstra
locatiedirecteur

Programma van toetsing en afsluiting
examenreglement
VMBO – TL
klas 3: 2020 - 2021
klas 4: 2021 - 2022

Inhoudsopgave	blz:	2
Inleiding		3
Leeswijzer		4
Deel 1: ALGEMEEN DEEL		5
1. Het examen		6
2. Het Schoolexamen		
3. Periode indeling schoolexamen		
4. Herkansing		
5. Absentie		
6. Onregelmatigheden		7
7. Verlengd mondeling		
8. Hulpmiddelen		
9. Examendossier		
10. Beoordeling extra vakken		
11. CKV (verplicht)		8
12. Maatschappijleer 1 (verplicht)		
13. Lichamelijke opvoeding (verplicht)		
14. Loopbaan oriëntatie en begeleiding (verplicht)		9
15. Rekentoets		
16. Profielwerkstuk		
17. Praktische opdrachten		
18. Centraal eindexamen		10
19. Uitslag examen leerwegen v.m.b.o.		11
20. Diploma en cijferlijst		12
21. Cijferlijst voor vrijstelling		
22. Afwijking wijze van examineren		
23. Herkansing centraal examen		13
24. Bewaarduur examenwerk		
25. Berekening eindcijfers		
26. Afspraken examendocenten		14
27. Belangrijke data		
28. Contactpersonen en instellingen		15
Deel 2: DE VAKKEN		16
1. Voorbeeld en uitleg		17
2. Nederlands		18
3. Engels		20
4. Duits		22
5. Frans		24
6. Geschiedenis en staatsinrichting		26
7. Aardrijkskunde		28
8. Wiskunde		30
9. Nask 1		32
10. Nask 2		34
11. Biologie		36
12. Economie		38
13. Lichamelijke opvoeding		40
14. Maatschappijleer		42
15. Ckv		43
16. Loopbaan orientatie en begeleiding		44
Deel 3 : HET EXAMENREGLEMENT		59
Algemene bepalingen		60 tot 77
Bijlage		78

Inleiding

Aan de leerlingen,

Je bent nog maar net gestart in klas 3 en nu al wordt het serieus: dit boekje gaat over het examen. In de komende twee jaar bouw je je resultaten op en sluit je het af met het centraal schriftelijk examen.

Hierbij krijg je het examenreglement en het officiële programma van toetsing en afsluiting. Dit korten we af met PTA. In dit boekje staat precies beschreven wat je moet doen om aan alle eisen te voldoen, die er zijn om het diploma 'vmbo – theoretische leerweg' te behalen. Maar er staat vooral ook in wat de school moet doen en aan welke regels we ons moeten houden voor de inspectie.

Het boekje gaat over een periode van twee jaar en is bedoeld om duidelijkheid te geven over alle regels voor de examenkandidaten, maar ook voor ons als leraren.

We wensen je een succesvolle examenperiode toe en we hopen (en verwachten) aan het einde hiervan je een mooi diploma te mogen geven.

Namens het Team van Dalton Dokkum:

Arie van Barneveld
Examensecretaris.

Leeswijzer

Dit boekje bevat drie onderdelen:

Deel 1: PTA - algemeen

In dit eerste deel vind je de regels zoals die gelden voor het schoolexamen en het centraal schriftelijke examen en wat je rechten en plichten zijn

Deel 2 PTA per vak

In het tweede deel staat per vak beschreven wat er van je wordt gevraagd.

Deel 3 Het Examenreglement

Het derde deel is het officiële examenreglement: hierin staan de formele regels beschreven. Waar mogelijk wordt verwezen naar het programma van toetsing en afsluiting.

Het examenreglement en het PTA zijn met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Aan de tekst kunnen echter geen rechten worden ontleend. Hiervoor geldt het officiële examenbesluit. Dit is beschikbaar via www.eindexamen.nl Bij twijfel over de regels kun je het best naar je examensecretaris stappen.

Als je het om welke reden dan ook, niet eens bent met de vastgestelde eindcijfers van het schoolonderzoek, kun je tot woensdag 20 april 2022 voor 12.00 uur schriftelijk bezwaar maken per aangetekende brief bij de directeur. Uiteraard is dit de laatste stap: eerst ga je naar je docent en eventueel de examensecretaris, zodat snel oplossingen gezocht kunnen worden. In gevallen waarin deze regeling niet voorziet of onduidelijk is, beslist de directeur.

Als je het niet eens bent met een beslissing van de directeur, kan jij of je ouders in beroep gaan bij de commissie van beroep. Deze bestaat uit een andere schooldirecteur van Piter Jelles, een beleidsmedewerker van Piter Jelles en een MR- lid, uit bij voorkeur de oudergeleding.

Dit programma van Toetsing en Afsluiting geldt voor cursusjaren 2020-2022:

Klas 3 vmbo-t, 2020 – 2021

Klas 4 vmbo-t, 2021 – 2022.

Dalton Dokkum®

PTA VMBO-TL 2020 -2022

Deel 1:

**Programma van toetsing en afsluiting
ALGEMEEN DEEL**

1 Het examen

Het totale examen duurt twee jaar en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het schoolexamen (waarin ook een Profielwerkstuk)
- De extra vakken lo, kunstvakken 1, maatschappijleer 1
- Het centraal schriftelijk (het 'eindexamen')

2 Schoolexamen

Je maakt voor het schoolexamen schriftelijke of mondelinge tentamens. Ook een practicum kan daarbij horen. De resultaten tellen mee bij het eindcijfer van het schoolexamen. Per vak worden deze onderdelen apart benoemd in het PTA. Ook wordt het Profielwerkstuk als een onderdeel van het schoolexamen aangemerkt.

3 Periode indeling schoolexamen

Het schoolexamen wordt verdeeld in 2 perioden.

Klas 3	1 aug 2020 – 1 juli 2021	Periode 1
	De toets'week' van 3 TL is 8, 9 en 10 juni	
Klas 4	1 aug 2021 – ongeveer 14 april 2022	Periode 2
	Voor de vierde klas worden er volgend schooljaar twee toetsweken ingepland	

4 Herkansing

Van elke vak mag je over de twee jaar maximaal 1 toets herkansen, tenzij in het PTA anders is aangegeven.

Uiteraard telt het hoogst behaalde cijfer. Bij de stofomschrijving voor elk vak staat welke onderdelen je mag herkansen.

Voorafgaande aan elke toets, moeten de daarvoor bestemde onderdelen voldoende zijn afgerond.

Het schoolonderzoek wordt voor 15 april 2022 afgesloten.

Het Centraal Schriftelijk gedeelte van het eindexamen TL wordt afgenomen in mei 2022.

5 Absentie

Als je ziek bent of met een andere reden echt niet op school kan komen, bellen je ouders voor het examen of schoolonderzoek met school en melden dit aan de directeur, deelschoolleider of examensecretaris. Als er niet gebeld wordt, ben je onwettig afwezig. Dit kan betekenen dat je uitgesloten kan worden van verdere deelname aan het schoolonderzoek.

Als je weer op school bent, moet je meteen contact opnemen met de examensecretaris. Deze zal in overleg met de docenten voor de desbetreffende vakken een nieuwe datum vaststellen voor het gemiste examen. Soms kan een door ziekte gemist examen vervangen worden door een mondeling examen of omgekeerd.

6 Onregelmatigheden

Indien je je aan enige onregelmatigheid schuldig maakt(bijvoorbeeld afkijken) of afwezig bent zonder geldige reden, kan de schooldirecteur de volgende maatregelen nemen:

- het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of centraal examen;
- het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of centraal examen.
- Gemiste toetsen van het schoolexamen moeten voor de gestelde datum afgerond zijn anders vervalt deelname aan het centraal examen.
- het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de schooldirecteur aan te wijzen onderdelen.

7 Verlengd mondeling

Zowel jij als de docent kunnen bij de directeur een verlenging aanvragen van het mondelinge schoolexamen. Deze beslist, in overleg met de docent-examinator. Zowel examinator als de leerlingen moeten dit verzoek binnen 1 werkdag na het mondeling schoolexamen schriftelijk indienen bij de secretaris van de examencommissie. Het verlengd mondelinge examen, dat niet langer duurt dan het oorspronkelijke examen wordt zo spoedig mogelijk afgenomen. Het cijfer wordt afgeleid uit het resultaat behaald op het oorspronkelijke schoolexamen en het verlengd examen samen.

8 Hulpmiddelen

Bij de (school)examens mag je alleen goedgekeurde rekenmachines gebruiken. De meeste rekenmachines geven geen problemen. Vraag je docent er even naar. Met name programmeerbare rekenmachines zijn vaak verboden.

Mededelingen over overige hulpmiddelen zoals woordenboeken en een tabellenboek worden vooraf aan het examen bekend gemaakt.

9 Examendossier

Alle schoolexamenresultaten die je haalt, worden gebundeld in het examendossier. Het dossier is een overzicht van alle afgelegde toetsen, uitgevoerde opdrachten en behaalde resultaten. Het examendossier bevat:

- de resultaten van het schoolexamen
- de extra vakken van het derde leerjaar, namelijk:
  - Maatschappijleer 1
  - Kunstvakken 1
  - Lichamelijke Oefening

10 Beoordeling extra vakken

De extra vakken moeten als volgt worden afgesloten:

- het eindcijfer voor elk van deze vakken is niet lager dan 5,5.
- indien het eindcijfer lager is dan 5,5, wordt in overleg met de docent bepaalt welke onderdeel of -delen opnieuw moeten worden gedaan.
- De extra vakken die in het 3^e leerjaar afgesloten worden tellen mee voor de overgang en het examen dossier.

11 CKV (KV1)(verplicht)

Ckv is een verplicht examenonderdeel en moet voldoende worden afgesloten, vóór de laatste rapportvergadering van klas 3! Kern van het examenonderdeel CKV is dat je deelneemt aan tenminste 4 kunstzinnige of culturele activiteiten, en daarvan 4 praktische opdrachten/verwerkingen maakt. De activiteiten vinden plaats binnen en buiten de school, bijvoorbeeld een bezoek aan het theater.

12 Maatschappijleer 1(verplicht)

Maatschappijleer 1 wordt in klas 3 afgesloten en geldt als volwaardig examenvak mee bij de 'zak-slaag regeling': je krijgt er dus ook een cijfer voor! Het vak maatschappijleer moet afgesloten worden met een voldoende.

13 Lichamelijke opvoeding (verplicht)

Het examenprogramma bevat

- de kerndoelen van de basisvorming
- sportoriëntatie- en keuze,
- de eindtermen tik- en afgooispelen
- zelfverdediging voor meisjes en jongens.

Als je het vak niet kan volgen op bijvoorbeeld medische gronden, kan je een vrijstelling aanvragen bij de directeur. Lichamelijke opvoeding wordt afgesloten met een 'voldoende' of 'goed'.

14 Loopbaan oriëntatie en begeleiding (verplicht)

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding wordt vaak afgekort tot LOB.

Tijdens de activiteiten in het kader van LOB zal de leerling worden voorbereid op zijn/haar keuzes die gemaakt moeten worden voor een vervolgopleiding en later beroep. De leerling moet **zowel in klas 3 als in klas 4 100 LOB-punten verzamelen**. Een LOB-activiteit levert een variërend aantal punten op (zie keuzewaaier verderop in dit PTA). De leerling kan ook zelf activiteiten bedenken. Doel van de LOB is uiteindelijk de leerling een goede keuze te laten maken vóór 1 april in het examenjaar en om de leerling goed beslagen te laten doorstromen naar het mbo of havo.

Het totale dossier geldt in het PTA als een **handelingsdeel** en moet op twee vastgestelde momenten (einde klas 3 en einde klas 4) minstens als voldoende afgetekend worden. Als er opdrachten niet gemaakt zijn, onvoldoende gemaakt zijn of nog niet afgetekend zijn, is je 'LOB-dossier' onvoldoende en komt er een 0 op je cijferlijst te staan.

15 Rekentoets:

Voor leerlingen die geen eindexamen doen in het vak wiskunde is het van belang dat het vervolgonderwijs kan zien wat het rekenniveau van een leerling is. Daarom komt er voor deze groep leerlingen in vmbo en havo (2F voor vmbo, 3F voor havo) een schoolexamen rekenen. Dit examen moet gebaseerd zijn op de referentieniveaus. De afnamevorm en het aantal examens bepaalt de school zelf. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

16 Profielwerkstuk

Het Profielwerkstuk is één van de verplichte onderdelen van het schoolexamen Het Profielwerkstuk kan als de meesterproef van deze leerweg gezien worden. Vaardigheden in combinatie met kennis en inzicht staan bij het Profielwerkstuk centraal. Je kunt een thema kiezen dat binnen je eigen Profiel past en zo mogelijk aansluit bij de stage in de derde klas. Het thema kan verbonden zijn met één of meerdere specifieke vakken, maar het kan ook gericht zijn op een vervolgopleiding of beroep. Het Profielwerkstuk omvat minimaal 20 uur en moet in het vierde jaar gemaakt worden en voor de herfstvakantie afgerond zijn. Je wordt door twee docenten op zowel het proces als het product beoordeeld met een 'onvoldoende' 'voldoende' of 'goed'. 'Onvoldoende' betekent simpelweg dat het Profielwerkstuk nog niet afgerond is, de docent bepaalt de datum voor de herkansing

17 Praktische opdrachten

Bij alle vakken komen praktische opdrachten voor, waarbij zowel het proces als het product wordt beoordeeld. Je kunt de praktische opdracht de vorm geven van een product of werkstuk of een presentatie. Elke kandidaat moet ten minste twee praktische opdrachten van ten minste tien uur hebben uitgevoerd. Zie voor beoordeling het PTA per vak.

18 Centraal eindexamen

Alle vakken kennen een centraal examen behalve drie beschermde vakken: 'maatschappijleer' kunstvakken 1 en lichamelijke opvoeding' Het centrale eindexamen bestaat meestal alleen uit een centraal schriftelijk examen, een toets waarbij je vragen en opdrachten schriftelijk of eventueel met ict beantwoordt. Een examen duurt 120 minuten.

Regels en gegevens voor de eindexamenkandidaten.

- Na inlevering van alle schoolonderzoekcijfers bij de inspectie kun je deelnemen aan het Centraal Schriftelijk Examen (CSE).
- De Binasboekjes en tabellen moeten, evenals de rekenmachines, aan het begin van elke zitting voor controle door een toezichthouder worden klaargelegd.
- Voor alle hulpmiddelen (potlood, pen, gum, passer, driehoek, rekenmachine, enz.) geldt, dat je tijdens het examen niet van anderen mag lenen.
- Het gebruik van correctiemiddelen, zoals Tipp-Ex en tape is verboden.
- Het meenemen in de examenzaal van jassen, tassen, mobiele telefoons en etuis is niet toegestaan.
- De examenroosters geven aan waar je moet zijn en hoe laat. (Het is verstandig van te voren de gegevens ook nog eens apart op een kalender of in je agenda te zetten en ze thuis door te geven!)
- Het is erg belangrijk, dat iedereen ruim op tijd aanwezig is; zorg dat je minstens 10 minuten voor het begin van een examen aanwezig bent, toegang tot het examen is tot maximaal een ½ uur na aanvang toegestaan. Gemiste tijd wordt niet gecompenseerd.
- Je krijgt geen uitstel van je examen. Tests, rijexamens of keuringen die samenvallen met examens moet je verzetten.
- Binnen 1 uur na aanvang van een examen mogen de kandidaten het lokaal niet verlaten.
- Opgaven mogen pas na afloop van het examen meegenomen worden.

19 Uitslag examen leerwegen v.m.b.o.

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald
  - c. hij de rekentoets heeft afgelegd in het geval geen wiskunde in het pakket gekozen is;
  - d. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel alsmede voor de maatschappelijke stage de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald;
  - e. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het Profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
2. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 13 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 13, eerste lid, geen toepassing vindt.

20 Diploma en cijferlijst

1. Je krijgt van de schooldirecteur of zijn vervanger op grond van de definitieve uitslag van het eindexamen een cijferlijst waarop, voor zover van toepassing, zijn vermeld:
  - de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
  - het thema van het Profielwerkstuk, alsmede de beoordeling van het Profielwerkstuk
  - de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg vmbo-t.
  - de eincijfers voor de examenvakken,
  - de uitslag van het eindexamen
2. De schooldirecteur reikt je, op grond van de definitieve uitslag van het examen het diploma uit als je geslaagd bent. Op het diploma vmbo is de leerweg vermeld waarop de uitslag is gebaseerd.
3. Indien je in meer vakken examen hebt afgelegd dan in de vakken die tenminste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld.
4. De schooldirecteur en de betrokken secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

21 Cijferlijst voor vrijstelling

- Als je definitief bent afgewezen voor het eindexamen vmbo én de school verlaat, krijg je van de schooldirecteur of deelschoolleider een cijferlijst. Op dit cijferlijst staat vermeld (voor zover van toepassing): het vak of de vakken waarvoor je een eincijfer 6 of meer hebt behaald, en het thema van het Profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met “goed” of “voldoende”.
- Duplicaten van afgegeven cijferlijsten worden niet verstrekt.

22 Afwijking wijze van examineren

- De directeur kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. De schooldirecteur bepaalt de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.
- Dit kan als er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap of als er een verklaring is van een psycholoog of orthopedagoog. De aanpassing kan bestaan uit een verlenging van de duur van het examen met hoogstens 30 minuten of een andere aanpassing.
- Dit kan als je hoogstens zes jaren onderwijs in Nederland hebt gehad en de Nederlandse taal onvoldoende beheerst en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. Het examen kan dan worden verlengd met maximaal 30 minuten en er kan een verklarend woordenboek der Nederlandse taal worden gebruikt.
- Ingeval van langdurige ziekte kan het examen worden gespreid.

23 Herkansing centraal examen

Bij een herexamen doe je een vak over waarvoor het schoolexamen reeds volledig is afgerond. Dit is soms nodig om alsnog te slagen. Ook kan je een herexamen doen om één van je cijfers te verbeteren. Een herexamen is iets anders dan een herkansing (dit is onderdeel van het schoolexamen).

- Je hebt het recht om voor één vak waarin je reeds examen hebt afgelegd in het tweede of derde tijdvak opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
- Je meldt dit schriftelijk aan de directeur.
- Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en wordt deze schriftelijk aan je bekend gemaakt.

24 Bewaarduur examenwerk

De school moet het centraal examenwerk van alle kandidaten ten minste tot zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaren.

Voor de toetsen, praktische opdrachten, handelingsopdrachten en Profielwerkstukken gemaakt in het kader van het schoolexamen bestaat een dergelijke regeling niet. Als het resultaat van de betreffende toets of opdracht eenmaal definitief vaststaat, kan (een kopie van) het werk aan de kandidaten meegegeven worden.

25 Berekening eindcijfers

	Schoolexamen	Praktisch deel van het centraal examen	Centraal schriftelijk examen
Algemene vakken	50%	n.v.t	50%
Maatschappijleer 1	100%	n.v.t	n.v.t

26 Afspraken examendocenten

- De docent is verantwoordelijk voor zijn of haar PTA.
- De docent houdt zich strikt aan het PTA; afwijkingen gaan altijd in overleg met de examensecretaris.
- Alle toetsen die door de docent afgenomen worden volgens het PTA, worden van te voren voorzien van een normering.
- Van iedere afgenomen toets wordt een exemplaar bij de examensecretaris ingeleverd.
- De docent vermeldt minimaal 2 weken van te voren op de toets kalender, wanneer er een toets is gepland. Staat deze toets niet op de kalender vermeld, dan is het geen rechtsgeldige afspraak.
- Per dag wordt maximaal 1 toets ingepland. (behalve in de toetsweken)
- De leerlingen worden uiterlijk binnen 2 weken van de uitslag op de hoogte gebracht.
- De docent voert de uitslag binnen 2 weken in het SOMtoday systeem in.
- Indien een geplande toets niet door gaat, wordt in overleg met de examensecretaris een nieuwe toets datum bepaald.
- Een toets bestaat uit een substantieel deel van de stof(bijvoorbeeld:2 hoofdstukken).
- De docent is eindverantwoordelijk voor de cijfers, behaald voor zijn vak.
- De docent zorgt in overleg met de examensecretaris voor herkansing(en) voor zijn vak

27 Belangrijke data

SE

De toets momenten worden in de vak PTA aangegeven per maand. De vakdocenten bepalen later wat het exacte moment van toetsing is. Er is daarvoor een toets rooster beschikbaar op een voor leerlingen toegankelijke en bekende plaats.

CE Het centraal eindexamen start: donderdag 12 mei 2022

Donderdag	12 mei	Biologie	13.30 – 15.30
Vrijdag	13 mei	Geschiedenis	09.00 – 11.00
Maandag	16 mei	Nederlands	09.00 – 11.00
Dinsdag	17 mei	Duits	13.30 – 15.30
Dinsdag	17 mei	Wiskunde	13.30 – 15.30
Woensdag	18 mei	Aardrijkskunde	09.00 – 11.00
Woensdag	18 mei	Engels	13.30 – 15.30
Donderdag	19 mei	Nask1 Natuurkunde	13.30 – 15.30
Vrijdag	20 mei	Economie	13.30 – 15.30
Maandag	23 mei	Nask2 Scheikunde	13.30 – 15.30

In maart 2022 wordt bekendgemaakt op welke dagen en tijdstippen de centrale examens in het tweede tijdvak worden afgenomen.

28 Contactpersonen en instellingen

Er zijn ook algemene sites die informatie geven over het examen.

Het landelijk actiecomité scholieren: www.laks.nl

De inspectie voor het voorgezet onderwijs: www.owinsp.nl
www.eindexamen.nl

Locatiedirecteur: Dalton Dokkum S. Saakstra

Examensecretaris: Dalton Dokkum A. van Barneveld

Commissie van beroep : adres: secretariaat College van bestuur
Postbus 9002
8903 LA Leeuwarden

Dalton Dokkum®

PTA VMBO TL

2020 -2022

Deel 2:

Programma van toetsing en afsluiting DE VAKKEN

BESCHRIJVING VAK EN NIVEAU BESCHRIJVING METHODE				VAKNAAM				
LEERJAAR 3TL of LEERJAAR 4 TL								
Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1 = derde leerjaar		T001	BESCHRIJVING VAN DE TE TOETSEN LESSTOF	DE BIJ- BEHORENDE EINDTERMEN (Zie de beschrijving van de syllabus van het vak op examenblad.nl	S = schriftelijk P = practicum, praktijkopdracht M = mondeling HD = Handelingsdeel	De tijd in minuten	wegingsfactor	N = nee J = ja Maar lees ook het PTA over de maxima per vak
		T002						
		T003						
			Bijzonderheden van het betreffende vak					

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	dec-juni	N301	Fictiedossier: de leerling houdt a.h.v. het fictiedossier een mondelinge presentatie (individueel of in een groep)	K2, 5, 6, 8	M	10-30 min per ll.	2	N
1	dec-juni	N302	lees- en schrijfvaardigheid (teksten op vmbo-k examenniveau)	K6, K7	S	40-80 min	1	J

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	sept-dec	N401	De leerling schrijft een artikel/betoog over het profielwerkstukonderwerp voor een specifiek publiek.	K1, V1, V2, V3	S	40-80 min	1	J
2	sept-dec	N402	De leerling houdt een presentatie over het profielwerkstuk.	K1, 3, 5, V1, V2, V3	M	10-30 min	1	N
2	jan-april	N403	Cito-kijk- en luistertoets	K2, 3, 4, 6, 8	S	60-75 min	1	N
2	jan-april	N404	lees- en schrijfvaardigheid (teksten op vmbo-t examenniveau)	K6, K7	S	40-80 min	1	J

PTA ENGELS 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan en eigen materiaal

ENGELS

LEERJAAR 3 TL

Voor het vak ENGELS zijn er in het derde leerjaar geen PTA toetsen

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	nov	E401	Schrijfvaardigheid 2 Formele brief	K7	S	80 min	1	Ja
2	jan/feb	E402	Luistervaardigheid 2 Cito kijk- en luistertoets	K5	S	60 min	1	Nee
2	mrt	E403	Leesvaardigheid 2 Teksten met vragen	K1/4	S	120 min	0	Nee
2	mrt	E404	Leesdossier Analyse van 1 boek en/of kort verhaal	K1, 2, 3, 4	S	n.v.t.	o/v/g	Ja
2	apr	E405	Gespreksvaardigheid Dialogoog in het Engels	K6	M	10 min	1	Nee

Opmerkingen:

Leesvaardigheid 2 wordt beoordeeld met o/v/g voor het SE omdat de vaardigheid lezen wordt getoetst bij het CE.

In klas 4 moet het leesdossier op **31 maart 2022** worden ingeleverd en met een voldoende worden beoordeeld.

Leerjaar 4 geldt tevens als vervroegd examenprogramma.

PTA Duits 2020-2022 VMBO TL Methode: Learning Portal Kunskapsskolan				DUITS				
LEERJAAR 3 TL								
Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Jan	D301	Gespreksvaardigheid Reageren, info geven, vragen stellen en gevoelens uiten	K6	M	10 min	1	N
1	Mei	D302	Schrijfvaardigheid Persoonlijk mail	K7	S	80 min	1	N

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Dec	D401	Gespreksvaardigheid Mening geven, vragen stellen, objecten, personen of gebeurtenis beschrijven mbt land en volk	K6 V3	M	10 min	1	J
2	Jan	D402	Cito kijk-en luistervaardigheid	K5	S	80 min	2	N
2	Maart	D403	Schrijfvaardigheid Zakelijke brief	K7	S	80 min	1	J
2	Maart	D404	Leesvaardigheid T4 niveau	K4	S	80 min	2	J

Indien er van klas 3 HAVO naar 4 TL wordt overgegaan, moet de persoonlijke mail van klas 3 nog worden gemaakt en het mondeling van klas 3 worden afgenomen voor de herfstvakantie.

LEERJAAR 3 TL

Voor het vak Frans zijn er in het derde leerjaar geen PTA toetsen

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1		F401	Schrijfvaardigheid	MVT/K/1 MVT/K/2 MVT/K/3 MVT/K/7 MVT/K/4 MVT/V/5	S	90 min	3	J
2		F402	Luistervaardigheid	MVT/K/2 MVT/K/3 MVT/K/5 MVT/V	S	70 min	3	J
3		F403	Portfolio Leesvaardigheid	MVT/K/1 MVT/K/2 MVT/K/3 MVT/K/4 MVT/V/4	PF	-	1	N
3		F404	Spreek- en gespreksvaardigheid	MVT/K/1 MVT/K/2 MVT/K/3 MVT/K/5 MVT/V/4 MVT/V/5	M	20 min	3	N

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL Methode: Learning Portal Kunskapsskolan				GESCHIEDENIS				
LEERJAAR 3 TL								
Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Februari	G301	Kolonisatie Suriname en Indonesië (M16)	K3/K4/K5/K6/V4/K10	S	60 min	2	J*
Toelichting op module 16: de leerling leert kenmerken van het Nederlands koloniaal bestuur in Indonesië en Suriname herkennen gedurende de 17 ^e t/m de 20 ^e eeuw. De leerling kan oorzaken en gevolgen van dit bestuur voor zowel de Nederlandse als de inlandse bevolking van deze landen benoemen en toelichten								
1	Mei	G302	Koude Oorlog (M14 + M15)	K3/K8/K9/V2/V6/ V7/ V8/	S	60 min	2	J*
Toelichting op GS3.02: De leerling leert kenmerken van de Koude Oorlog gedurende de periode 1945 – 1991 herkennen. De leerling kan naast gebeurtenissen en personen ook oorzaken en gevolgen van deze (geopolitieke) periode benoemen en toelichten voor de betrokken machtsblokken en mogelijk ook specifiek voor Nederland.								

LEERJAAR 4TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Oktober	G401	Staatsinrichting in Nederland vanaf 1848 (M17)	K2 / K3 / K5 / K6 / K7 / V7 / V8	S	60 min	3	J*
<p>Toelichting op : de leerling leert kenmerken van het Nederlands bestuur in Nederland herkennen gedurende de periode 1848 tot heden. De leerling kan diverse instellingen en verdeling van macht in Nederland benoemen en het proces dat het bestuur hierin vanaf 1848 verliep.</p>								
2	Januari	G402	De Eerste Wereldoorlog en het Interbellum (M18) - Historisch overzicht vanaf 1900	K2 / K3 / K5 / K6 / K7 / K8 / K9 / K10 /	S	60 min	3	J*
2	Maart	G403	De Tweede Wereldoorlog (M19) + De wereld vanaf 1945 (M20) - Historisch overzicht vanaf 1900	V1 / V2 / V3 / V5 / V6 / V7 / V8 / V9	S	60 min	3	J*
<p>Toelichting op toets module 18: De leerling kent de bekendste historische gebeurtenissen, personages en ontwikkelingen van de periode 1900 – 1939. De leerling kan hierbij oorzaken en gevolgen van deze gebeurtenissen, personages en ontwikkelingen benoemen die hiermee samenhangen en waar nodig toelichten.</p>								
<p>Toelichting op toets module 19 en 20: De leerling kent de bekendste historische gebeurtenissen, personages en ontwikkelingen van de periode 1939 – nu. De leerling kan hierbij oorzaken en gevolgen van deze gebeurtenissen, personages en ontwikkelingen benoemen die hiermee samenhangen en waar nodig toelichten.</p>								

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan/Wereldwijs

AARDRIJKSKUNDE

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Jan	A301	M1 Arm en rijk Topo Europa Topo VS/Nigeria	K7	S	75 min	2	J
1	Mrt	A302	M2 Bronnen van energie Topo Frankrijk Topo Brazilië	K5	S	75 min	2	J

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
½	Sept	A401	Orkanen	K4	P		o/v/g	N
½	Okt	A402	M3 Grenzen en identiteit Topo België Topo Rusland	K9	S	60 min	2	J
2	Dec	A403	M4 Water Topo Midden-Oosten Topo Nederland	K6	S	75 min	3	J
2	Jan	A404	M5 Bevolking en ruimte Topo Duitsland Topo China	K8	S	75 min	3	J
2	Mrt	A405	M6 Weer en klimaat Topo Spanje Topo VS	K4	S	60 min	2	J

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan (Moderne Wiskunde 12e editie)

WISKUNDE

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Jan.	W301	Hoofdstuk 6 Statistiek	K1/K2/K3/K7	S	90 min	1	N
1	Mei	W302	Hoofdstuk 11 Oppervlakte en inhoud	K1/K2/K3/K5/K6	S	90 min	1	N

Na trede 6 kun je enkele statistische begrippen en berekeningen, zoals de centrummaten, frequenties en boxplot toepassen, aflezen en interpreteren. Ook kun je tabellen en diagrammen maken. Verder kun je dit in de praktijk toepassen.

Na trede 11 kun je de inhoud berekenen van de ruimtefiguren (prisma, balk, kubus, cilinder en kegel/piramide). Verder kun je met de vergrotingsfactor werken en weet het verschil tussen de verschillende vormen van vergroten voor lengtes, oppervlaktes en inhoud.

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Dec.	W401	Hoofdstuk 3 Praktijkonderzoek Informatieverwerking	K1/K2/K3/K7/K8	S/M	1 dag	v/g	N
2	Okt.	W402	Hoofdstuk 1 en 7 Grafieken en vergelijkingen en diverse verbanden	K1/K2/K3/K4	S	120 min	1	N
2	Jan.	W403	Hoofdstuk 2 en 6 Vlakke meetkunde en Goniometrie	K1/K2/K3/K6	S	120 min	1	J
2	Feb.	W404	Hoofdstuk 5 Rekenen	K1/K2/K3/K4/K5	S	90 min	1	N
2	Maart	W405	Hoofdstuk 8 Ruimte meetkunde	K1/K2/K3/K4/K6	S	120 min	1	J

Na Hoofdstuk 3 kun je in een verslag een statistisch onderzoek verwerken.

Na Hoofdstuk 1 en 7 kun je diverse verbanden herkennen, verwerken in grafieken en vergelijkingen oplossen met de balansmethode en inklemmethode. Je kunt een correct assenstel maken en de bijbehorende grafiek tekenen.

Na Hoofdstuk 2 en 6 kun je met cirkels en andere vlakke figuren rekenen (o.a. Stelling van Pythagoras en Goniometrie) op basis van hun specifieke kenmerken. Aan de hand van de algemene kenmerken van de vlakke figuren kun je ook in ruimte figuren berekeningen toepassen. Je kunt de vergrotingsfactor in vlakke en ruimtelijke figuren toepassen.

Na Hoofdstuk 5 kun je diverse rekenkundige vraagstukken oplossen. Je kunt rekenen met procenten, het metriekstelsel, snelheid en tijd en de wetenschappelijke notatie. Je kunt diverse rekenmethoden interpreteren en toepassen.

Na Hoofdstuk 8 kun je vraagstukken in vlakke figuren ook in ruimtefiguren herkennen en berekeningen op basis van de algemene kenmerken toepassen.

PTA NASK 1 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan &
NASK ARISTOTLE WEBSITE

NASK 1, NATUURKUNDE

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Jan	P302	Vliegtuig / Huisinstallatie	K4 K9 K6 K5	S	60 min	2	J
1	Jun	P303	Energievoorziening Popconcert	K6 K5 K8 K12	S	60 min	2	J

PTA NASK 1 2020-2022 VMBO TL
 Methode: Learning Portal Kunskapsskolan &
 NASK ARISTOTLE WEBSITE

NASK 1, NATUURKUNDE

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Dec	P401	Toets Elektriciteit	K5	S	120 min	3	J
2		P402	Practicumopdrachten en PPT opdracht (diverse, doorlopend)		P		2	
2	Mrt	P403	Toets krachten	K4	S	120 min	3	J
2	Apr	P404	Alle examenstof		S	120 min	3	N

Opmerkingen:
 Per onderdeel zijn de leerdoelen beschreven op de site Aristotle nask

PTA NASK 2 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan &
NASK ARISTOTLE WEBSITE

NASK 2, SCHEIKUNDE

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Jan	S301	Toets Chemisch afval Drol tot drinkwater	K10 K11 K3 K9 K4 K7 K5 K4	S	60 min	2	J
1	Jun	S302	Periodiek systeem Puzzelen met atomen	K10 K11 K5 K9	S	60 min	2	J

PTA NASK 2 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan &
NASK ARISTOTLE WEBSITE

NASK 2, SCHEIKUNDE

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2		S401	Practicumopdrachten En PPT opdracht (diverse, doorlopend)		P		2	
2	Nov	S402	Industrie Productie Zouten	K5 K10 K9 K11	S	120 min	3	J
2	Mrt	S403	Zuren/basen, Werken en Dagelijks leven	K7 K10	S	120 min	3	J
2	Apr	S404	Alle examenstof		S	120 min	3	

Opmerkingen:

Per onderdeel zijn de leerdoelen beschreven op de site Aristotle nask

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL Methode: Learning Portal Kunskapsskolan				BIOLOGIE				
LEERJAAR 3 TL								
Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Januari	B301	Leven/ Cellen aan de basis	BI/K1-3 BI/K/4, BI/K/5, BI/K/6	S	120 min	1	J
1	Mei	B302	Regeling en beweging en gezondheid, prikkels en gedrag	BI/K/1-3, BI/K/7,8,11, BI/V/2	S	120 min	1	J

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	November	B401	Voeding, vertering en uitscheiding, ecologie en milieu	BI/K/1-3,5,6 BI/K/7,9	S	120 min	2	J
2	Januari	B402	Ademhaling, bloedsomloop en afweer	BI/K/1-3 BI/K/9 BI/K/10,11 BI/V/1	S	120 min	2	J
2	Maart	B403	Voortplanting/ Erfelijkheid/evolutie	BI/K1-3 BI/K/12,13	S	120 min	2	J
2	Maart	B404	Practica	BI/K/1-3 BI/V/4	P	120 min	1	N

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Februari	Z301	Consumeren, Produceren en Inkomsten en Uitgaven	K1 K2 K3 K5A K5B V1 V2 en V3 K4A K4B	S	120 min	1	J
1	Juni	Z302	Arbeidsmarkt en Milieu	K1 K2 K3 K5A K8 V1 V2 en V3	S	120 min	1	J

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL
Methode: Learning Portal Kunskapsskolan

ECONOMIE

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Oktober	Z401	Internationale ontwikkelingen	K1 K2 K3 K5 K7 K9 V1 V2 V3	S	120 min	2	J
2	December	Z402	Banken en verzekeren Overheid en bestuur	K1 K2 K3 K6 K8 V1 V2 V3	S	120 min	2	J
2	Maart	Z403	Internationale handel / EU Economische ontwikkeling	K1 K2 K3 K4B K5 K7 K9 V1 V2 V3	S	120 min	2	J

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL
Methode:

LICHAMELIJKE OPVOEDING

LEERJAAR 3 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Februari	L301	Bewegen op Muziek	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/6	p	40 min	1	J
1	Mei	L302	Zelfverdediging	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/8	P	40 min	1	J

PTA VAK 2020-2022 VMBO TL
Methode:

LICHAMELIJKE OPVOEDING

LEERJAAR 4 TL

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
2	Oktober	L401	Atletiek	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/7	P	40 min	1	J
2	December	L402	Turnen	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/5	P	40 min	1	J
2	Februari	L403	Actuele bewegingsactiviteiten	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/9	P	40 min	1	J
2	April	L404	Spel	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/4	P	40 min	1	J

MAATSCHAPPIJ-LEER**LEERJAAR 3 TL**

Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Oktober	M301	Democratie Practische opdracht	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/4 ML1/K/5 ML1/K/6 ML1/K/7	PO	n.v.t.	1	C
2	December	M302	Rechtstaat Practische opdracht	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3	PO	n.v.t.	1	C
3	Maart	M303	Verzorgingstaat Practische opdracht	ML1/K/4 ML1/K/5 ML1/K/6 ML1/K/7	PO	n.v.t.	1	C
4	Juni	M304	Pluriforme samenleving Toets		ST	nvt	1	C

PTA CKV 2020-2022 VMBO TL				CKV				
LEERJAAR 3TL								
Periode	Maand	Code	Stof	Eindterm	Toetsvorm	Tijd	Weging	Herkansing
1	Sept-dec	C301	Eerste activiteit - Deelname activiteit En Verwerkingsverslag	K1 K2 K3 K4	PO /verslag	n.v.t	1	n.v.t.
1	Feb-mrt	C302	Tweede activiteit - Deelname activiteit en Verwerkingsverslag	K1 K2 K3 K4	PO/verslag	n.v.t	1	n.v.t.
1	Sept-juni	C303	Derde activiteit - Deelname activiteit En Verwerkingsverslag	K 1 K2 K3 K4	PO/verslaag	n.v.t.	1	n.v.t.
1	Juni	C304	Vierde activiteit - Presentatie Culturele activiteiten & opdrachten	K1 K2 K3 K4	PO/verslag	n.v.t	1	n.v.t.

LEERJAAR 3 en 4 TL

Loopbaan oriëntatie en begeleiding (verplicht)

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding wordt vaak afgekort tot LOB.

Tijdens de activiteiten in het kader van LOB zal de leerling worden voorbereid op zijn/haar keuzes die gemaakt moeten worden voor een vervolgopleiding en later beroep. De leerling moet **zowel in klas 3 als in klas 4 100 LOB-punten verzamelen**. Een LOB-activiteit levert een variërend aantal punten op (zie keuzewaaier verderop in dit PTA). De leerling kan ook zelf activiteiten bedenken. Doel van de LOB is uiteindelijk de leerling een goede keuze te laten maken vóór 1 april in het examenjaar en om de leerling goed beslagen te laten doorstromen naar het mbo of havo.

Het totale dossier geldt in het PTA als een **handelingsdeel** en moet op twee vastgestelde momenten (einde klas 3 en einde klas 4) minstens als voldoende afgetekend worden. Als er opdrachten niet gemaakt zijn, onvoldoende gemaakt zijn of nog niet afgetekend zijn, is je 'LOB-dossier' onvoldoende en komt er een 0 op je cijferlijst te staan.

2Onderdelen loopbaan oriëntatie en begeleiding

2.1Zelfexploratie

Tijdens de mentorlessen worden door het doen van verschillende activiteiten en het maken van verschillende opdrachten steeds meer kwaliteiten en talenten van de leerling duidelijk. In de loop van de jaren wordt als het goed is daardoor ook steeds duidelijker welke eisen de leerling kan stellen aan een toekomstige carrière. En ook waar zijn/haar beperkingen liggen, en welke route of keuze minder geschikt is.

2.2Opleidingsoriëntatie

Een toekomstige mbo-student wordt enerzijds 'verwend' met het aanbod van vier mbo-instellingen in Friesland met een grote diversiteit aan opleidingen. Tegelijkertijd zien sommige leerlingen door de bomen het bos niet meer.

Dat betekent dus dat we tijdig moeten beginnen met kennismaken met de scholen en hun opleidingen.

2.3 Beroeporiëntatie

Niet alleen kennis van de opleidingen is belangrijk om een keuze te maken, maar weten welk beroep uit de opleiding zou kunnen voortkomen is natuurlijk ook prettig (al wordt die keuze natuurlijk pas definitief gemaakt wanneer de leerling daadwerkelijk op het mbo zit). Ook daar zijn verschillende opdrachten uit de keuzewaaier op gericht.

2.4 Oriëntatie in de werkvelden

In het derde leerjaar lopen alle leerlingen een week stage (32 uur) in een bedrijf of instelling naar keuze. Dit wordt in klas 4 herhaald in de vorm van een lintstage van 32 klokuren. Doel hiervan is dat ze zoveel mogelijk kennis opdoen van de verschillende taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden binnen dat bedrijf/die instelling.

2.5 Netwerken

Om goed terecht te komen zijn contacten onmisbaar. In eerste instantie om een geschikte keuze te maken. Dus praten met oud-leerlingen van onze school over hun vervolgopleiding, maar ook met andere studenten om een eerlijk beeld te krijgen, maar ook om tips te krijgen, en om iemand te hebben die je al kent op de vervolgopleiding.

Ook om een stageplek te regelen is het handig om mensen te kennen. Dus kennis maken met professionals is belangrijk. Het onderhouden van deze contacten nog meer.

Loopbaan oriëntatie en begeleiding (LOB) Klas 3

Keuzewaaier

De leerling moet in klas 3 100 LOB-punten verzamelen met verplichte en keuze-onderdelen.

In het schema staan de punten die voor elk onderdeel behaald kunnen worden aangegeven, aansluitend staan alle activiteiten afzonderlijk beschreven.

Cursief staat aan het eind van elke omschrijving waar en wanneer het onderdeel zal plaatsvinden.

Eis: 100 LOB-punten verzamelen in een dossier aan de hand van onderstaande verplichte en keuze-onderdelen. Het opgebouwde dossier van klas 3 waarin alle activiteiten staan vermeld, moet uiterlijk maandag 7 juni 2021 als voldoende worden afgetekend door de persoonlijke mentor.

Als er opdrachten niet gemaakt zijn, onvoldoende gemaakt zijn of nog niet afgetekend zijn, is je

'LOB-dossier' onvoldoende en komt er een 0 op je cijferlijst te staan.

Leerjaar	LOB-activiteit	zelfexploratie	opleidingenoriëntatie	beroepenoriëntatie	Oriëntatie in de werkvelden	netwerken	verplicht	punten	In mentorless	Eigen planning /anders
3.1	Wie ben ik?	x					x	10	x	
3.2	Wat kan ik?	x					x	10	x	
3.3	Interview professional			x	x	x		10		x
3.4	Interview professional presenteren			x				10	x	
3.5	Professional beroep laten presteren voor klasgenoten							20	x	

3.6	M@s + verslag	x			x			20		x
3.7	Stripverhaal 'Dag uit het leven van...'			x		x		10	x	
3.8	Voorlichting vakken- en sectorkeuze op ouderavond	x	x	x				10		x
3.9	32 uur stagelopen (stageweek)						x	20		
3.10	Bezoek bedrijven			x	x	x		10		x
3.11	Verslag bezoek bedrijven			x	x			5	x	x
3.12	Vacatures zoeken	x		x			x	5	x	
3.13	Bezoek open dag(en) MBO		x			x		10		x
3.14	Verslag bezoek open dag(en) MBO	x	x					10	x	x
3.15	Bezoek opleidingenmarkt januari Leeuwarder Lyceum		x	x		x	x	10		x

3.16	Verslag bezoek opleidingenmarkt	x	x					10	x	x
3.17	Foto- /filmverslag van beroep of bedrijf maken en presenteren			x	x	x		5	x	x
3.18	Eigen invulling LOB-activiteit (in overleg)							10		

Beschrijving activiteiten

3.1 Wie ben ik?

Door middel van opdrachten leren de leerlingen meer over wie ze zijn en over wie ze in ieder geval niet zijn. Familie, klasgenoten en andere mensen uit de omgeving van de leerling kunnen hierbij nuttig zijn. Dit alles met het functioneren in de maatschappij en hun latere loopbaan in het achterhoofd.

Mentoruur

3.2 Wat kan ik?

De leerling ontdekt waar zijn/haar sterke en zwakke kanten liggen.

Mentoruur

3.3 Zelf georganiseerd interview met professional

Leerlingen interviewen een professional en schrijven een verslag daarvan, en passen de ervaring in hun loopbaanoriëntatie.

Eigen planning

3.4 Zelf georganiseerd interview met professional presenteren tijdens mentorles

De leerling presenteert tijdens mentorles aan klasgenoten het interview wat je afgenomen hebt bij een professional.

Eigen planning

3.5 Professional beroep laten presenteren

De leerling nodigt in overleg met de mentor een professional uit om zijn/haar beroep te laten presenteren tijdens mentoruur.

Eigen planning

3.6 M@S

Leerlingen mogen in het kader van de maatschappelijke stage 30 uur stage lopen en daar een kort verslag van maken. Deze stage voeren zij uit op plekken die een bijdrage leveren aan de maatschappij. De stage is onbetaald.

Eigen planning in het derde leerjaar

3.7 Stripverhaal: “Dag uit het leven van ...”

De leerlingen onderzoeken hoe een dag in het leven van iemand met een bepaald beroep eruit ziet, en verwerken dit in een uitvoerig stripverhaal van tenminste 20 verschillende tekeningen. Belangrijk hierbij is natuurlijk het eerste deel. Dit wordt ingeleverd in de vorm van een verslag (voorkant, inleiding, middenstuk (strip) en slot).

Mentoruur

3.8 Voorlichting vakkenkeuze/sectorkeuze (ouderavond)

De leerlingen uit het derde jaar verzorgen de voorlichting over de vakkenkeuze van klas 3 naar klas 4. In de mentorlessen worden de presentaties voorbereid.

Februari 2021, voorbereiding mentoruren

3.9 32 uur stagelopen (arbeidsoriënterend)

De leerlingen lopen een week stage op een plek naar keuze. Onderdeel van de beroepsoriënterende stage is zelf een plek zoeken, het bedrijf of de instelling benaderen en afspraken maken. Er wordt tijdens de stage een logboek bijgehouden met daarin o.a. opdrachten in het kader van de loopbaanoriëntatie.

Stageweek (zie jaarkalender)

3.10 Bezoek bedrijven

De leerling bezoekt een of meerdere bedrijven of instellingen. Achteraf wordt een uitvoerig verslag gemaakt met daarin wat het heeft betekend voor de loopbaanoriëntatie van de leerling. Dit wordt ingeleverd in de vorm van een verslag (voorkant, inleiding, middenstuk en slot).

Eigen planning

3.11 Verslag bedrijfsbezoek

Twee leerlingen schrijven een verslag voor de ouderinfo met daarin wat het bezoek heeft betekend voor de loopbaanoriëntatie van de leerling.

Eigen planning

3.12 Vacatures zoeken

De leerlingen zoeken drie relevante vacatures en omschrijven uitvoerig wat ze aanspreekt in die vacatures, wat ze tegenstaat, waarom voor deze vacatures is gekozen en waarom deze bij de leerling passen. Doel is dat ze arbeidsmarkt onderzoeken en meer kennis krijgen van wat verschillende beroepen inhouden. Dit wordt ingeleverd in de vorm van een verslag (voorkant, inleiding, middenstuk (inclusief vacatures) en slot).

Mentoruur

3.13 Bezoek open dag MBO

De leerlingen bezoeken een open dag van vervolgopleiding.

Eigen planning

3.14 Verslag bezoek open dag MBO maken

Leerlingen verwerken de informatie van het bezoek aan de open dag in een uitvoerig verslag (voorkant, inleiding, middenstuk met o.a. reflectie en afronding).

Eigen planning

3.15 Bezoek opleidingenmarkt Leeuwarder Lyceum (januari)

De leerlingen bezoeken de opleidingenmarkt in het Leeuwarder Lyceum.

Januari 2021

3.16 Verslag bezoek opleidingenmarkt maken voor ouderinfo

Leerlingen schrijven een uitvoerig verslag van het bezoek aan de opleidingenmarkt (inleiding, middenstuk met o.a. reflectie en afronding)

Mentoruur

3.17 Organiseer, maak en presenteer een foto/film-verslag van een beroep of bedrijf

Leerlingen bezoeken een bedrijf, een instelling of een 'professional', en maken een foto- of filmverslag van dat bezoek. Uit de presentatie moet blijken wat het beroep/bedrijf/instelling inhoudt of doet.

Eigen planning, presentatie in mentoruur

3.18 Eigen invulling

Eigen invulling lob-activiteit (in overleg). Hierbij mag je zelf bepalen wat je wilt gaan doen als activiteit in het kader van lob. Overleg eerst wel met je klassenmentor of persoonlijk mentor of dit kan.

Eigen planning, presentatie in mentoruur

Van alle activiteiten bewaar je 'bewijzen' en deze stop je in jouw eigen portfoliomap. Dit kan een echte map of een eigen website zijn.

Loopbaan oriëntatie en begeleiding (LOB) Klas 4

Keuzewaaier

De leerling moet in klas 4 100 LOB-punten verzamelen met verplichte en keuze-onderdelen.

In het schema staan de punten die voor elk onderdeel behaald kunnen worden aangegeven, aansluitend staan alle activiteiten afzonderlijk beschreven.

Cursief staat aan het eind van elke omschrijving waar en wanneer het onderdeel zal plaatsvinden.

Eis: 100 LOB-punten verzamelen in een dossier aan de hand van onderstaande verplichte en keuze-onderdelen. Het opgebouwde dossier waarin alle activiteiten staan vermeld, moet uiterlijk vrijdag 2 april 2022 als voldoende worden afgetekend door de persoonlijke mentor.

Als er opdrachten niet gemaakt zijn, onvoldoende gemaakt zijn of nog niet afgetekend zijn, is je

'LOB-dossier' onvoldoende en komt er een 0 op je cijferlijst te staan.

Leerjaar	LOB-activiteit	zelfexploratie	opleidingenoriëntatie	beroepeniëntatie	Oriëntatie in de werkvelden	netwerken	verplicht	punten	Inmentorles	Eigen planning /anders
4.1	Sectorwerkstuk maken en presenteren	x					x	30	x	
4.2	Bezoeken meeloop-/beleefdagen	x					x	10		x
4.3	Ervaringen meeloop-/beleefdagen presenteren aan mentorklas			x	x	x		10	x	x
4.4	Bezoeken open dagen			x			x	10		x
4.5	Verslag open dag maken							10	x	

4.6	Ervaringen open dag presenteren aan mentorklas	x			x			10	x	x
4.7	32 uur stagelopen (lintstage)			x		x	x	20		x
4.8	Interview professional	x	x	x				10		x
4.9	Interview professional presenteren							10	x	
4.10	Professional beroep laten presteren voor klasgenoten			x	x	x		10	x	
4.11	Speeddate bijeenkomst met oud-leerlingen organiseren			x	x			20		x
4.12	Oud-leerling(en) MBO-opleiding laten presenteren				x	x		10	x	x

4.13	Bezoek opleidingenmarkt Leeuwarder Lyceum	x		x				10		x
4.14	Verslag opleidingenmarkt		x			x		10	x	
4.15	Vacatures zoeken	x	x					10	x	x
4.16	Foto-/filmverslag van beroep of bedrijf maken en presenteren			x	x	x		20	x	x
4.17	Eigen invulling LOB-activiteit (in overleg)							10		

Beschrijving activiteiten

4.1 Sectorwerkstuk

De leerlingen onderzoeken in 2- of 3-tallen een aspect van de sector van hun keuze, maken daar een werkstuk van en moeten dat werkstuk presenteren op een speciale ouderavond.

Startweek aan het begin van het schooljaar, mentoruren. Datum presentatie: zie jaarkalender.

4.2 Bezoek meeloop-/ beleefdag

De leerlingen lopen een dag mee met een klas van een opleiding naar keuze op een van de mbo's. De leerlingen verwerken de informatie van het bezoek aan de meeloop-/ beleefdag in een uitvoerig verslag (voorkant, inleiding, middenstuk met o.a. reflectie en afronding).

Eigen planning

4.3 Ervaringen meeloop-/beleefdag presenteren voor de mentorklas

Leerlingen presenteren hun ervaringen voor de mentorklas. Hierbij ligt de nadruk op de invloed van de dag op hun toekomstige loopbaan.

Mentoruur

4.4 Bezoek open dag MBO

De leerlingen bezoeken een open dag van vervolgopleiding.

Eigen planning

4.5 Verslag bezoek open dag MBO maken

Leerlingen verwerken de informatie van het bezoek aan de open dag in een uitvoerig verslag (voorkant, inleiding, middenstuk met o.a. reflectie en afronding).

Eigen planning

4.6 Ervaringen open dag presenteren aan mentorklas

Leerlingen presenteren hun ervaringen aan de mentorklas

Eigen planning

4.7 32 uur stagelopen gerelateerd aan de gekozen sector

De leerlingen lopen 32 uur stage (lintstage) op bedrijf dat gerelateerd is aan de gekozen sector of ze voeren sector gerelateerde werkzaamheden uit op een bedrijf. Onderdeel van de stage is zelf een plek zoeken, het bedrijf of de instelling benaderen en afspraken maken. Er wordt tijdens de stage een logboek bijgehouden met daarin o.a. opdrachten in het kader van de loopbaanoriëntatie.

Stage zie jaarkalender

4.8 Zelf georganiseerd interview met professional

Leerlingen interviewen een professional en schrijven een verslag daarvan, en passen de ervaring in hun loopbaanoriëntatie.

Eigen planning

4.9 Zelf georganiseerd interview met professional presenteren tijdens mentorles

De leerling presenteert aan klasgenoten het interview dat is afgenomen bij een professional.

Eigen planning

4.10 Professional beroep laten presenteren

De leerling nodigt in overleg met de mentor een professional uit om zijn/haar beroep te laten presenteren tijdens de mentorles.

Eigen planning

4.11 Speeddate organiseren met oud-leerlingen

Een aantal leerlingen nodigen zoveel mogelijk oud-leerlingen uit om hun tijdens een speeddate iets te laten vertellen over hun gekozen opleiding. De speeddate vindt op een in overleg met de mentor gepland moment plaats.

Eigen planning.

4.12 Oud-leerling(en) hun MBO-opleiding laten presenteren

De leerling nodigt een oud-leerling uit om hem/haar tijdens het mentoruur iets te laten vertellen over de MBO-opleiding die hij/zij volgt.

Eigen planning

4.13 Bezoek opleidingenmarkt Leeuwarder Lyceum (januari)

De leerlingen bezoeken de opleidingenmarkt in het Leeuwarder Lyceum.

Januari 2021

4.14 Verslag bezoek opleidingenmarkt maken

Leerlingen verwerken de informatie van het bezoek aan de opleidingenmarkt in een uitvoerig verslag (voorkant, inleiding, middenstuk met o.a. reflectie en afronding).

Mentoruur

4.15 Vacatures zoeken

De leerlingen zoeken drie relevante vacatures en omschrijven uitvoerig wat ze aanspreekt in die vacatures, wat ze tegenstaat, waarom voor deze vacatures is gekozen en waarom deze bij de leerling passen. Doel is dat ze arbeidsmarkt onderzoeken en meer kennis krijgen van wat verschillende beroepen inhouden. Dit wordt ingeleverd in de vorm van een verslag (voorkant, inleiding, middenstuk (inclusief vacatures) en slot).

Mentoruur

4.16 Organiseer, maak en presenteer een foto/film-verslag van een beroep of bedrijf

Leerlingen bezoeken een bedrijf, een instelling of een 'professional', en maken een foto- of filmverslag van dat bezoek. Uit de presentatie moet blijken wat het beroep/bedrijf/instelling inhoudt of doet.

Eigen planning, presentatie in mentoruur

4.17 Eigen invulling

Eigen invulling lob-activiteit (in overleg). Hierbij mag je zelf bepalen wat je wilt gaan doen als activiteit in het kader van lob. Overleg eerst wel met je klassenmentor of persoonlijk mentor of dit kan.

Eigen planning, presentatie in mentoruur

Van alle activiteiten bewaar je 'bewijzen' en deze stop je in jouw eigen portfoliomap. Dit kan een echte map of een eigen website zijn.

Dalton Dokkum®

PTA 2020 – 2022 HAVO en VMBO TL PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

DEEL 3

Examenreglement

Inleiding

Het behalen van een diploma vmbo, havo of vwo is gebonden aan wet en regelgeving zoals beschreven in het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. (zie www.eindexamen.nl).

Op grond van het Eindexamenbesluit heeft de scholengemeenschap centraal het kader voor de examenreglementen, die de locaties zelf opstellen, vastgesteld. Daarnaast stelt elke locatie een programma van toetsing en afsluiting vast. Het examenreglement van de locatie en het programma van toetsing en afsluiting van de locatie kunnen in één document zijn weergegeven.

De Centrale Examencommissie bestaat uit de examensecretarissen van de scholen en de coördinator eindexamens van de OSG Piter Jelles.

De in het Eindexamenbesluit gehanteerde indeling wordt ook in dit document en in examenreglementen gebruikt. Bij elk artikelnummer staat tussen haakjes vermeld wat het bijbehorende artikel in het Eindexamenbesluit is.

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 1 (4). Indeling eindexamen; profielwerkstuk en maatschappelijke stage

1. Het eindexamen of deeleindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo kan mede een maatschappelijke stage omvatten.
3. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet, of de gemeende leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
4. Het profielwerkstuk in het vwo en havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minst één vak van de vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
5. Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

Artikel 2 Onregelmatigheden (5)

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig onderdeel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
  - b. het ontzeggen van de deelname of verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

3. De examinator meldt de onregelmatigheid, uiterlijk de volgende schooldag, tegelijkertijd in afschrift aan de secretaris van het eindexamen, aan de directeur van de school.
4. Alvorens een beslissing ingevolge het eerste lid wordt genomen, hoort de directeur, binnen drie schooldagen na melding, de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
5. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
6. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur van een school voor voortgezet onderwijs in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep (bijlage 1). Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.

7. In overeenstemming met artikel 30a van de wet voortgezet onderwijs wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen of deeleindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

Hoofdstuk 2 Inhoud van het eindexamen

Artikel 3 Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten (8)

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in extra vakken examen afleggen. Een examen als bedoeld in de eerste volzin heeft geen betrekking op vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van het eindexamen waarop deze extra vakken een aanvulling zijn.

Artikel 4 Minimumeis overeenstemming eindexamenvakken met schoolsoort of leerweg van inschrijving (8A)

Indien het eindexamen één of meer vakken omvat van een andere schoolsoort of leerweg dan die waarvoor de kandidaat is ingeschreven, behoort ten minste één vak tot de voorgeschreven eindexamenvakken van de schoolsoort of leerweg van inschrijving.

Artikel 5 Eindexamen v.w.o.(atheneum) (11) Vervalt

Artikel 6 Eindexamen h.a.v.o. (13)

1. Het eindexamen h.a.v.o. omvat:
  - a. in het gemeenschappelijk deel de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur, maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding.
  - b. in het profieldeel van het profiel natuur en techniek de vakken wiskunde B, natuurkunde, scheikunde en het profielkeuzevak: biologie.
  - c. in het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid de vakken wiskunde A (wiskunde B), biologie, scheikunde en één van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling: natuurkunde of aardrijkskunde
  - d. in het profieldeel van het profiel economie en maatschappij de vakken wiskunde A, economie, geschiedenis en één van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling: aardrijkskunde, Duitse taal en literatuur, management en organisatie (bedrijfseconomie).
  - e. in het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij de vakken geschiedenis, Duitse taal en literatuur en het culturele profielkeuzevak: beeldende vorming, en één van de volgende maatschappelijke profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling: economie, aardrijkskunde.
  - f. in het vrije deel van het profiel natuur en techniek, ter keuze van de leerling één van de volgende vakken: Duitse taal en literatuur, economie, beeldende vorming.
  - g. in het vrije deel van het profiel natuur en gezondheid, ter keuze van de leerling één van de volgende vakken: Duitse taal en literatuur, economie, beeldende vorming, aardrijkskunde, natuurkunde.
  - h. in het vrije deel van het profiel economie en maatschappij ter keuze van de leerling één van de volgende vakken: Duitse taal en literatuur, beeldende vorming, aardrijkskunde, biologie, management en organisatie (bedrijfseconomie).

- i. in het vrije deel van het profiel cultuur en maatschappij ter keuze van de leerling één van de volgende vakken: wiskunde A, economie, aardrijkskunde, biologie, management en organisatie (bedrijfseconomie).
  - j. in een profiel kan wiskunde A of wiskunde B voorkomen, maar niet beide vakken.
2. Het bevoegd gezag van een school voor h.a.v.o. kan een leerling, na overleg met de leerling en, indien de leerling minderjarig is, met diens ouders, voogden of verzorgers, ontheffing verlenen van het volgen van het onderwijs in het vak lichamelijke opvoeding indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen.

Artikel 7 Eindexamen v.m.b.o. theoretische leerweg (22)

1. Het eindexamen v.m.b.o. voor zover het betreft de theoretische leerweg omvat:
  - a. in het gemeenschappelijk deel de vakken Nederlandse taal, Engelse taal, lichamelijke opvoeding, maatschappijleer en kunstvakken 1.
  - b. in het profieldeel van het profiel techniek de vakken wiskunde en natuur- en scheikunde 1, waaronder tevens begrepen het profielwerkstuk.
  - c. in het profieldeel van de profiel zorg en welzijn het vak biologie en één van de volgende vakken, ter keuze van de leerling: wiskunde, geschiedenis of aardrijkskunde, waaronder tevens begrepen het profielwerkstuk.
  - d. in het profieldeel van de profiel economie het vak economie en één van de volgende vakken, ter keuze van de leerling: wiskunde, Duitse taal, waaronder tevens begrepen het profielwerkstuk.
  - e. in het profieldeel van de profiel landbouw het vak wiskunde en één van de volgende vakken, ter keuze van de leerling: biologie of natuur- en scheikunde 1, waaronder tevens begrepen het profielwerkstuk.
  - f. in het profiel techniek in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken: Duitse taal, natuur- en scheikunde 2, biologie, geschiedenis, aardrijkskunde, beeldende vorming.
  - g. in het profiel economie in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken: Duitse taal, wiskunde, biologie, geschiedenis, aardrijkskunde, beeldende vorming.
  - h. in het profiel zorg en welzijn in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken: Duitse taal, natuur- en scheikunde 1, natuur- en scheikunde 2, wiskunde, geschiedenis, aardrijkskunde, beeldende vorming.
  - i. in het profiel landbouw in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken: Duitse taal, natuur- en scheikunde 2, biologie, geschiedenis, aardrijkskunde, beeldende vorming.

2. Het bevoegd gezag van een school voor v.m.b.o. theoretische leerweg kan een leerling, na overleg met de leerling en, indien de leerling minderjarig is, met diens ouders, voogden of verzorgers, ontheffing verlenen van het volgen van het onderwijs in het vak lichamelijke opvoeding indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen.

Hoofdstuk 3 Regeling van het eindexamen

Afdeling 1 Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

Artikel 8 Programma van toetsing en afsluiting (31)

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het programma van toetsing en afsluiting is per vak aangegeven:
  - a. welke onderdelen van het eindexamenprogramma in het schoolexamen worden getoetst.
  - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen.
  - c. de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt.
  - d. de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen.
  - e. de herkansing van het schoolexamen.
  - f. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.

Afdeling 2 Schoolexamen

Artikel 9 Tijdvakken schoolexamen (32)

1. Het schoolexamen h.a.v.o. vangt aan op 1 oktober van het vierde leerjaar.
2. Het schoolexamen v.m.b.o. vangt aan op 1 oktober van het vierde leerjaar.
3. Het schoolexamen wordt uiterlijk 15 werkdagen voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen afgesloten met dien verstande, dat de werkdagen in de meivakantie en de verlengde meivakantie in deze telling meetellen (officiële feestdagen niet).
4. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het derde lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten voor het centraal examen in dat vak, doch na aanvang van het eerste tijdvak.

Artikel 10 Wijze van toetsen (32)

1. De toetsen van het schoolexamen kunnen als mondeling toets, als schriftelijke toets, als praktische opdracht, als portfolio, als handelingsdeel of als profielwerkstuk worden afgenomen.
2. Praktische opdrachten, het profielwerkstuk, en handelingsdelen zijn als groepsopdracht mogelijk.
3. De toetsen van het schoolexamen kunnen afgenomen worden in aanwezigheid van andere kandidaten die in hetzelfde vak eindexamen doen.
4. Bij elke toets kan de directeur een tweede examinator toestaan.

Artikel 11 Te laat komen en verhindering tijdens het schoolexamen (32)

1. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk vijftien minuten na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
2. Het meer dan vijftien minuten te laat komen of het niet verschijnen, zonder geldige reden, van een kandidaat bij een toets van het schoolexamen, wordt als onregelmatigheid aangemerkt.
3. De kandidaat die om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij een toets van het schoolexamen krijgt een vervangende toets voorgelegd.

Artikel 12 Herkansing per vak (32)

1. Een kandidaat, die eindexamen aflegt, kan in twee periodes per schooljaar een toets herkansen. Uitgezonderd zijn: handelingsdelen, portfolio's en praktische opdrachten.
2. Regels omtrent deze herkansing zijn opgenomen in het toetsprotocol van de locatie.
3. De kandidaat, die eindexamen h.a.v.o. of v.m.b.o. aflegt, meldt zijn herkansing via het inschrijfformulier dat wordt opgestuurd naar alle kandidaten, aan. Dit formulier moet voor de aangegeven deadline, welke staat vermeld op het formulier, worden teruggestuurd naar de secretaris van het eindexamen. Formulieren die worden ingestuurd na de deadline worden niet meer geregistreerd.
4. De herkansingen vinden op een daarvoor in de jaarkalender aangegeven moment plaats.
5. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing van de toets in een vak en bij de eerder afgelegde toets in dat vak geldt als het definitieve cijfer van de toets in dat vak.
6. Toetsen waarvan het resultaat tot stand is gekomen op grond van artikel 2, lid 2, zijn uitgesloten van herkansing per vak.

Artikel 13 Vrijstellingen(32)

1. Leerlingen die in een voorexamenklas doubleren, krijgen voor de vakken waarin geen centraal examen wordt afgelegd, te weten maatschappijleer en ckv en in voorkomend geval voor het profielwerkstuk een vrijstelling, indien op het moment van de vaststelling van de overgang het eindresultaat 'voldoende' of het eindcijfer 7 of meer is behaald.
2. Leerlingen die voor het eindexamen zijn afgewezen, krijgen voor de vakken waarin geen centraal examen wordt afgelegd, te weten maatschappijleer en ckv en in voorkomend geval voor het profielwerkstuk een vrijstelling, indien op het moment van de vaststelling van de eindexamenuitslag het eindresultaat 'voldoende' of het eindcijfer 6 of meer is behaald.
3. Leerlingen die in een voorexamenklas doubleren, kunnen voor de onderdelen van het examenprogramma van een vak, waarin tevens een centraal schriftelijk examen is, die alleen in het schoolexamen worden getoetst een vrijstelling krijgen, indien op het moment van de vaststelling van de overgang het eindresultaat 'voldoende' of het eindcijfer 7 of meer is behaald. Deze onderdelen zijn in het programma van toetsing en afsluiting aangegeven.
4. Leerlingen die voor het eindexamen zijn afgewezen, kunnen voor de onderdelen van het examenprogramma van een vak, waarin tevens een centraal schriftelijk examen is, die alleen in het schoolexamen worden getoetst een vrijstelling krijgen, , indien op het moment van de vaststelling van de eindexamenuitslag het eindresultaat 'voldoende' of het eindcijfer 6 of meer is behaald. Deze onderdelen zijn in het programma van toetsing en afsluiting aangegeven.

Artikel 14 Mededeling beoordeling schoolexamen (33)

1. De examinerator stelt binnen 15 schooldagen na een afgelegde toets van het schoolexamen de kandidaat op de hoogte van het resultaat en de wijze waarop het resultaat tot stand gekomen is.
2. De secretaris van het eindexamen maakt, binnen twintig schooldagen na elke schoolexamenweek, bekend, voor zover van toepassing:
  - welke cijfers zijn behaald voor het schoolexamen,
  - de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld,
  - de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo, en
  - de beoordeling van de maatschappelijke stage.
3. De directeur maakt voor aanvang van het centraal examen aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:
  - welke cijfers zijn behaald voor het schoolexamen,
  - de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld,
  - de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo, en
  - de beoordeling van de maatschappelijke stage.

Artikel 15 Beoordeling schoolexamen (35)

1. De cijfers van toetsen van het schoolexamen worden uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
2. Indien een kandidaat een toets van het schoolexamen aflegt bij twee examineratoren stellen de examineratoren in onderling overleg het cijfer van de toets vast. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde cijfer. Indien de uitkomst van deze berekening geen getal met 1 decimaal is, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd, indien het tweede cijfer achter de komma 5 of hoger is.
3. De toetsen van de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel worden beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de toets.
4. Voor toetsen die een inleverdatum kennen, geldt dat per drie schooldagen overschrijding van die datum, het resultaat van de toets met één vol punt wordt verminderd tot een minimale waardering met het cijfer één.
5. De opdrachten van de handelingsdelen moeten 'naar behoren' zijn afgerond.
6. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
7. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het zesde lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
8. De examinerator bepaalt het cijfer van het schoolexamen voor een vak d.m.v. het gewogen gemiddelde van de cijfers van de afzonderlijke toetsen. Dit is een eindcijfer met één decimaal. Indien het eerste getal achter de komma niet een heel getal is, wordt dat getal:
  - Indien het tweede cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond. Bijvoorbeeld een 5,44 wordt dan een 5,4.
  - Indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond. Bijvoorbeeld een 5,45 wordt dan een 5,5.
9. In afwijking van het zesde lid, worden de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.
10. In afwijking van het zesde lid wordt het profielwerkstuk in het vmbo beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooiën van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier.

11. Het profielwerkstuk in het vmbo wordt beoordeeld door tenminste twee examinatoren die de kandidaat hebben begeleid bij de totstandkoming van het profielwerkstuk.
12. De examinerator bepaalt het cijfer van het schoolexamen voor een vak waarin geen centraal examen wordt afgelegd op het gewogen gemiddelde van de cijfers van de afzonderlijke toetsen. Indien de uitkomst van de berekening niet een heel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
13. De examinerator bepaalt het cijfer van het schoolexamen voor een vak, waarin tevens centraal examen wordt afgelegd, op het gewogen gemiddelde van de cijfers van de afzonderlijke toetsen. Indien de uitkomst van deze berekening geen getal met 1 decimaal is, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd, indien het tweede cijfer achter de komma 5 of hoger is.
14. In het geval de kandidaat het niet eens is met de beoordeling van een toets van het schoolexamen beslist de directeur.
15. De kandidaat kan bij de in artikel 2, lid zes, genoemde commissie van beroep tegen de beslissing van de directeur in beroep gaan. Artikel 2, lid 7, is overeenkomstig van toepassing.

Artikel 16 Herexamen schoolexamen (35b1)

1. Het bevoegd gezag kan bepalen dat de kandidaat die eindexamen of deeleindexamen aflegt, voor één of meer vakken het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma. met dien verstande dat het bevoegd gezag dit recht in elk geval verleent voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.
2. Voor een kandidaat, die eindexamen v.m.b.o. theoretische leerweg aflegt, kan het bevoegd gezag dit recht in elk geval verlenen voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.
3. De kandidaat meldt zijn herexamen schoolexamen op een daarvoor in de jaarkalender aangegeven moment, schriftelijk (digitaal), onder vermelding van het vak, dat hij wil herkansen, aan bij de secretaris van het eindexamen.
4. Het herexamen schoolexamen omvat de door de examencommissie aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
5. Het herexamen schoolexamen vindt op een daarvoor in de jaarkalender aangegeven moment plaats, doch uiterlijk een week voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
6. De examencommissie stelt vast hoe het cijfer van het herexamen schoolexamen in dat vak wordt bepaald.
7. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen schoolexamen in dat vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Hoofdstuk 4 Centraal examen

Artikel 17 Centraal examen in eerder leerjaar (37a)

1. In afwijking van artikel 37, tweede lid, van het Eindexamenbesluit, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. Artikel 21, zevende lid, en artikel 22, vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.
5. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

Artikel 18 (40). Regels omtrent het centraal examen

1. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor toetsen en examens.
2. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
3. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
4. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

Artikel 19 Verhindering centraal examen (45)

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij het College voor Toetsen en Examens. In dat geval deelt de directeur aan het College voor Examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55 van het Eindexamenbesluit eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Indien het bevoegd gezag op grond van artikel 37, zevende lid, van het Eindexamenbesluit, zelf de afnametijdstippen bepaalt, kan de directeur een kandidaat de gelegenheid geven om binnen de afnameperiode die het College van toetsen en examens daarvoor heeft ingesteld, alsnog de toetsen te voltooien waarvoor hij eerder was verhinderd.

Hoofdstuk 5 Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 20 Eindcijfer eindexamen (47)

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

Artikel 21 Uitslag eindeindexamen leerwegen vmbo (49)

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde en vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
  - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald;
  - f. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgend het eerste lid, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindexamen van een profielvak of beroepsgerichte keuzevak behorend tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 25 van het Eindexamenbesluit niet betrokken, tenzij deze vakken samen tenminste een volledig beroepsgericht programma als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdeel d, van het Eindexamenbesluit vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.

4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het derde en vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
6. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet geslaagd indien hij:
  - a. voor het vak Nederlandse taal het eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - b. voor het profielvak het eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
  - c. als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.

Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.

7. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 24 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 24, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 22 Uitslag eindexamen havo (50)

1. De kandidaat die eindexamen havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
- b. hij:
  - 1°. voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
- c. hij onverminderd onderdeel b:
  - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
  - 4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
- e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: culturele en kunstzinnige vorming, maatschappijleer en het profielwerkstuk.

8. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
9. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 24 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 24, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 23   Herkansing centraal examen (51)

1. De kandidaat heeft het recht om voor één vak van het eindexamen waarin hij al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of, indien artikel 45, eerste lid, van het Eindexamenbesluit, van toepassing is, derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen. De kandidaat heeft het recht, bedoeld in de eerste volzin, alleen indien op grond van artikel 21, tweede lid, of artikel 22, vierde lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt.
2. De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 van het Eindexamenbesluit en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekend gemaakt.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 24   Afleggen eindexamen in vak op oorspronkelijke niveau na eindexamen in zelfde vak op hoger niveau (51a)

Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort leerweg van inschrijving, stelt de directeur de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg.

Artikel 25   Duplicaten en afgifte van verklaringen (54)

1. Duplicaten van afgeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door Onze Minister worden versterkt.

Hoofdstuk 6 Overige bepalingen

Artikel 26 Afwijkende wijze van examineren (55)

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Examenbesluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbende op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 27 Inzage centraal examenwerk (57)

1. Iedere (oud)examenkandidaat kan de directeur binnen de bewaartermijn schriftelijk verzoeken om inzage in haar/zijn eigen centraal examenwerk.
2. De directeur wijst schriftelijk een inzagemoment toe.
3. De inzage van het eigen centraal examenwerk vindt onder leiding van de examensecretaris plaats. Betreft de inzage het centraal examenwerk van het vak van de examensecretaris dan wordt deze vervangen door de plaatsvervangend examensecretaris.
4. De (oud)examenkandidaat kan zich bij de inzage van haar/zijn eigen centraal examenwerk door een door haar/hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
5. De (oud)examenkandidaat mag tijdens de inzage de beschikking hebben over het correctievoorschrift. Tevens kan de (oud)examenkandidaat vragen om een kopie van haar/zijn centraal examenwerk.
6. Een aanwijsbare fout bij de correctie meldt de (oud)examenkandidaat 24 uur voor afloop van het aanmeldingsmoment voor het tweede tijdvak, respectievelijk het derde tijdvak, schriftelijk en onderbouwd met argumenten bij de directeur.

7. De eerste corrector kijkt op verzoek van de directeur of op grond van de argumenten van de (oud)examenkandidaat of naar zijn eigen mening een aanpassing van de score aan de orde is.
8. De eerste corrector voert overleg met de tweede corrector over de eventuele aanpassing van de score. Het resultaat van dit overleg wordt schriftelijk vastgelegd en aan de directeur medegedeeld.
9. Alleen als beide correctoren in overleg tot de conclusie komen dat de score wordt aangepast, wordt deze aangepast.
10. De directeur past de uitslag aan en deelt deze de (oud)examenkandidaat mede.
11. Als beide correctoren van mening zijn dat de score niet dient te worden aangepast, laat de directeur dat aan de (oud)examenkandidaat weten.
12. Tegen het in lid 9 en 11 genoemde besluit kan de (oud)examenkandidaat niet in beroep.

Artikel 28. Spreiding voltooiing eindexamen (59)

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Artikel 23, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindexamencijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. De directeur en de secretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 21 of artikel 22.

Artikel 29. (61) Overgangsbepaling schoolexamen rekenen

1. Het eindexamen vmbo en havo omvat voor leerlingen die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen als bedoeld in artikel 118jj van de wet.
2. In afwijking van het eerste lid is een kandidaat die in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die het schoolexamen rekenen heeft afgelegd zoals dit op grond van artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen is vastgesteld voor het eindexamen vmbo, bij het afleggen van het eindexamen in een andere leerweg van het vmbo, vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.
3. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen vmbo en havo, bedoeld in de artikelen 49 en 50.
4. In afwijking van de artikelen 52, eerste lid, onderdeel a, 52c, tweede lid, en 53, eerste lid, onderdeel a, en vierde lid, onderdeel b, wordt het cijfer voor het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

5. Indien de kandidaat is vrijgesteld van het schoolexamen rekenen op grond van het derde lid, wordt het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
6. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op het eindcijfer van het vak wiskunde, indien de kandidaat het eindexamen wiskunde heeft afgelegd, het eindcijfer voor wiskunde niet is betrokken in de uitslagbepaling, bedoeld in artikel 49 of artikel 50, en de kandidaat bedenkingen heeft geuit tegen het opnemen van het eindcijfer van het vak wiskunde op de cijferlijst op grond van artikel 52, derde lid.
7. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg aflegt ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet.

Dit artikel vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip

Hoofdstuk 7 Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 30 Handhaving voorschriften oude stijl (66)

De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit door Onze Minister gegeven regelingen en beschikkingen ter uitvoering van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en het Eindexamenbesluit l.b.o. berusten vanaf dat tijdstip op dit besluit.

Artikel 31 Inwerkingtreding (67)

Dit examenreglement treedt in werking met ingang van 1 augustus 2020.

Artikel 33 Citeertitel (68)

Dit reglement kan worden aangehaald als: 'Examenreglement 2020-2021 van PJ Dalton Dokkum te Dokkum'.

Dokkum, september 2020

Sipke Saakstra
Directeur
PJ Dalton Dokkum
Dokkum

Bijlage 1

De Commissie van Beroep wordt gevormd door:

- het lid van het College van Bestuur van OVO Fryslân-Noord, voorzitter
- een directeur van een school(locatie) van OSG Piter Jelles of Simon Vestdijk*
- een lid van de MR uit bij voorkeur de oudergeleding

De coördinator examens van OVO Fryslân-Noord treedt op als notulant van de commissie van beroep.

Adres Commissie van Beroep:

Secretariaat College van Bestuur,
Postbus 9002
8903 LA Leeuwarden

- * De commissie wordt samengesteld nadat een beroep is aangetekend door een examenkandidaat of zijn/haar wettelijke vertegenwoordigers. De in de commissie te benoemen directeur kan niet de directeur zijn van de school waar de examenkandidaat examen doet.